

Anton Tomaž Linhart

ŽUPANOVA MICKA

PRVO DEJANJE

Dvorišče pred županovo hišo; na eni strani se začenja gozd, na drugi strani pa je polje z velikim razgledom.

PRVI PRIZOR

Jaka, Micka

JAKA: Ljubezniva Micka, povej mi vendar, zakaj ne maraš Anžeta? Ali ni lep in zal fant? Ali nima lepe hiše, lepih njiv, živino pa tako, da ti zaigra srce, ko jo vidiš?

MICKA: Oče, povej mi, zakaj kislega vina ne piješ rad?

JAKA: Šema! Zato, ker mi ni všeč.

MICKA: Prav! Jaz tudi Anžeta ne maram, ker mi ni všeč.

JAKA: Ti presneto dekle, zdaj si mi vrnila. Ampak pazi, zdaj te jaz vprašam, zakaj ti Anže ni všeč?

MICKA: Zato, ker mi ni všeč.

JAKA: Spet imaš prav. Dekle, ti imaš več pameti kot tvoj oče. No, ne bom te več nadlegoval, ampak vendar, Micka, Anže je le zal fant! Stori mi to veselje in poroči se z njim!

MICKA: Ne, saj ti pravim, da mi ni všeč.

JAKA: Potem pa naredi tako, da ti bo všeč!

MICKA: Kako pa naj to naredim?

JAKA: Lahko, če le hočeš.

MICKA: Če Anže le ne bi bil tak hrust - on je tako grob.

JAKA: Kaj? Grob? Kaj ti je storil? Micka, govori!

MICKA: Ja, prav grob je. Pri plesu me prime okoli pasu, da mi pokajo vsa rebra, ko pa gremo narazen, me tako stisne, da se dolgo ne morem premikati.

JAKA: Dekle, jaz pa mislim, da to stori iz ljubezni.

MICKA: On mi nikdar ne pove nič lepega.

JAKA: Kako to misliš?

MICKA: On mi nikdar ne reče, da na mojih licih rožice cveto.

JAKA: Rožice?

MICKA: Da v mojih očeh sedi Kupido in strelja vanj.

JAKA: Micka! (se čudi)

MICKA: Da je moj obraz tako jasen kot nebo, moje telo pa tako ravno kot smreka.

JAKA: Micka!

MICKA: Da je moje petje tako lepo, kot od kakšne ptičice. O tem mi on nikoli nič ne pove; kako ga bom potem ljubila.

JAKA: Micka, če ne bi vedel, da si pametna, bi sedaj mislil, da si nora. Zlodej me vzemi, če sem jaz kdaj kaj takšnega povedal tvoji pokojni materi, in vendar sem jo ljubil. Kaj vse se je že v tridesetih letih spremenilo. Mogoče so tudi v ljubezni nove navade. No, ti že bolje veš kot jaz. Ampak Micka, zelo bi me razveselila, če bi se poročila z Anžetom. Poglej, moji lasje postajajo sivi. Kdo ve, kako dolgo bom še živel. Jaz bi te rad videl preskrbljeno. Ampak ti si pametna, ti boš že vedela, kaj storiti. Pa vendar, Anže je le zal fant. Malo bom šel še na polje, sonce bo kmalu zašlo. Medtem prinesi kozarec vina.

MICKA: Že prav, oče.

JAKA: Tistega pri zidu. (odide)

MICKA: Že vem. (gleda za njim)

DRUGI PRIZOR

Micka

MICKA: Saj bi rada ljubila Anžeta, če bi ga le mogla. (privleče prstan iz nedrja in ga zaljubljeno ogleduje) Le zakaj sem se lahko zaljubila v tebe, ljubeznivi Schönheim? Tukaj ni treba, da bi oče rekel: "Ljubi ga Micka, vzemi ga! Moji lasje postajajo sivi!" To bi storila še danes, da, če bi mogla, celo ta trenutek. Seveda pa je on fant druge vrste: lep, bogat, po vrhu pa še plemič. Tudi jaz bom postala plemenita gospa! Kako se bo to lepo slišalo! Anžetova žena! Fuj! O ljubeznivi Schönheim, kje si tako dolgo? Boš sploh prišel, moj Schönheim?

TRETJI PRIZOR

Šternfeldovka in Micka

ŠTERNFELDOVKA: To je torej tista hiša. Tamle je neko dekle. Mogoče je ravno županova Micka.

Kako je zamišljena. (počasi stopi za Micko, takrat pa zagleda prstan)

MICKA: Obljubil si, da boš prišel ob osmih. Upam, da boš držal besedo, saj je sonce že skoraj zašlo.

(pogleda okrog, zagleda Šternfeldovko, zavpije, prstan pa ji pade na tla)

ŠTERNFELDOVKA: (hitro pobere prstan) Deklica, ali si se ustrašila? Saj bo prišel. Ob osmih. Ojoj, kakšen lep prstan! (zase) O ti goljuf nesramni.

MICKA: Kaj te briga moj prstan! Daj mi ga nazaj!

ŠTERNFELDOVKA: (zase) To je ravno moj prstan! Nesrečni človek! Tukaj je moje ime.

MICKA: Vrni mi ga.

ŠTERNFELDOVKA: To ti je dal tvoj ljubček, kajne?

MICKA: On, ja. Sedaj pa mi ga daj nazaj.

ŠTERNFELDOVKA: Samo če mi poveš, kako mu je ime.

MICKA: Schönheim.

ŠTERNFELDOVKA: (zase) Schönheim! Potemtakem je zatajil svoje lastno ime. (Micki) To je lepo ime. Je tudi v resnici tako lep, kot je njegovo ime?

MICKA: Seveda je lep. Vrni mi prstan!

ŠTERNFELDOVKA: Ti si pa zelo nevoščljiva. Naj si ga še malo ogledam! Kako se lepo sveti. Ali te ta lepi gospod, ki ti je dal prstan, ljubi?

MICKA: Ali misliš, da ne?

ŠTERNFELDOVKA: In ti ga tudi ljubiš?

MICKA: Imaš mogoče kaj proti?

ŠTERNFELDOVKA: In ti se boš poročila z njim?

MICKA: Kaj te pa to zanima? Rajši mi daj prstan.

ŠTERNFELDOVKA: Saj ti ga bom dala, samo še nekaj bi te rada prej vprašala.

MICKA: Kaj te pa še zanima?

ŠTERNFELDOVKA: Praviš, da se bosta poročila?

MICKA: Ja! Potem bom tudi jaz plemenita gospa, kot si ti. Nosila bom še lepše obleke kot gospoda v Ljubljani.

ŠTERNFELDOVKA: (zase) Ubogo dekle! Kako se mi smiliš! Še te bom lahko rešila. (Micki) Ali ima tvoj ženin dobro službo? Ali je bogat?

MICKA: Seveda, saj je plemič.

ŠTERNFELDOVKA: Kdaj pa bo poroka?

MICKA: Takoj, ko bo umrl njegov stric. Zdaj pa mi že vrni prstan!

ŠTERNFELDOVKA: Tukaj ga imaš. (zase) O zapeljivec pokvarjeni. (začne jokati)

MICKA: Zakaj jokaš? Kaj ti je?

ŠTERNFELDOVKA: (objame Micko) Ljuba moja, zahvali se Bogu, da sem prišla jaz. Znašla se boš v veliki nevarnosti.

MICKA: Jojmene! V kakšni nevarnosti?

ŠTERNFELDOVKA: Tvoj ljubi je goljuf.

MICKA: Schönheim - goljuf? Ti, ti si goljufivka, ker to praviš.

ŠTERNFELDOVKA: On je goljuf. Njegovo ime ni Schönheim.

MICKA: To ni mogoče. Pusti me pri miru! Ne brij norcev iz mene!

ŠTERNFELDOVKA: On je že zaročen z drugo.

MICKA: To moraš najprej meni dokazati.

ŠTERNFELDOVKA: (potegne prstan s prsta) Najprej poglej ta prstan, nato pa še svojega. Ali nista oba enaka? Vidiš, tega, ki ga imaš ti, sem dala jaz njemu in tega je Tulpenheim, to je njegovo pravo ime, dal meni. Ta je moj in ta je njegov.

MICKA: Ti si torej tista gospa?

ŠTERNFELDOVKA: Ja, jaz sem. Vidiš, in ta, ki se je hotel poročiti s tabo, je moj zaročenec.

MICKA: (se ustraši)

ŠTERNFELDOVKA: Nikar se ne boj. Midve mu bova vrnila, saj naju je obe ogoljufal.

MICKA: Ti še ne veš vsega. Nocoj od osmih bo prišel skupaj z notarjem in še nekom, da bi napisali ženitno pismo. V treh dneh naj bi bila poroka.

ŠTERNFELDOVKA: Naj le pride! Midve mu bova tako zagodli, da ga bo hitro minilo zapeljevati lepa dekleta.

MICKA: Tukaj imaš njegov prstan. Mene je ogoljufal, čeprav sem ga tako močno ljubila.

ŠTERNFELDOVKA: Ali tvoj oče ve o vajini ljubezni?

MICKA: Ne. Ta goljuf mi je prepovedal njemu govoriti o tem. Saj oče tako ali tako ne bi pustil, da bi se poročila.

ŠTERNFELDOVKA: Sedaj pa me pelji v hišo, da tam v miru razmisliha, kako mu bova zagodli.

MICKA: Z veseljem. Vse bom naredila, samo da bo plačal dolg, ki nama ga je dolžan.

ŠTERNFELDOVKA: Skoraj je že osem. Pojdiva.

MICKA: Mene je hotel ogoljufati. O ti nesramnež pokvarjeni! (odide s Šternfeldovko)

ČETRTI PRIZOR

Jaka in Anže

JAKA: Pregrob si z njo. Ko jo pri plesu primeš okrog pasu, ji pokajo rebra.

ANŽE: Kaj pa jaz morem, če mi je všeč!

JAKA: Nikoli ji ne poveš nič lepega. Ko ji boš na primer hotel reči, da je lepa, ji reci, da je taka kot roža.

ANŽE: Kaj?

JAKA: Reci, da je njeno telo podobno smreki.

ANŽE: Ha, ha, ha!

JAKA: Kadar pa boš hotel pohvaliti lepoto njenih oči, ji reci, da nekdo v očeh sedi in ven strelja.

ANŽE: Potem mi bo rekla, da sem znorel.

JAKA: Anže, rečem ti, dekle ima več pameti kot midva skupaj. Ona že ve, kako se tej stvari streže. Tako govorijo zaljubljeni v Ljubljani.

ANŽE: Naj ti bo. Bom videl, če se bom lahko naučil na pamet. Ampak, oče, povem ti, da bom težko ostal resen. Veliko lažje bi mi šlo, če bi govoril po pravici in ji rekel: "Dekle, ti si meni všeč.

Imam te tako rad, da bi te kar ugriznil." Presneto, oče, takrat mi srce kar poskakuje!

JAKA: Prav imaš! Ampak taka je ljubljanska navada. Micka mora že vedeti.

ANŽE: Naj bo! Bomo videli, kako se bo ta neumnost obnesla.

JAKA: Prav! Pridi z mano, bova še malo pokramljala; v hiši naju čaka nekaj vina.

ANŽE: Takoj bom prišel, samo pogledam še, če so moji hlapci in dekle že opravili delo.

JAKA: Pa pohiti! (gre v hišo)

ANŽE: Bom, bom! (zase) Presneti norci ljubljanski!

PETI PRIZOR

Tulpenheim, Monkof

TULPENHEIM: Ali se je res odpeljala?

MONKOF: Res, eno uro pred tabo je odšla. Na lastne oči sem jo videl. Odšla je skozi vrtna vrata in tam sedla v kočijo.

TULPENHEIM: Le kam neki je šla?

MONKOF: Proti Ljubljani. Mogoče k tvojemu stricu.

TULPENHEIM: Če bi slučajno izvedela, bi bil hudič.

MONKOF: Le česa se domisliš! Saj ji vendar nisi povedal?

TULPENHEIM: Kaj pa če ji je Glažek vse povedal?

MONKOF: Za njega jamčim.

TULPENHEIM: Ali si ga pripeljal?

MONKOF: Je že tukaj. Odšel je še v gostilno. Kmalu bo prišel.

TULPENHEIM: Kakšne vrste človek pa je?

MONKOF: Bratec, veš tak je, kot si ga le moreš želeti! Včasih je na deželi urejal pravne zadeve, eno leto so mu to početje celo prepovedali. Zdaj potihem podpihuje kmete in pisari prošnje. Nedavno so ga vrgli v ječo. Za denar bo storil, kar hočeš.

TULPENHEIM: Ali zna molčati?

MONKOF: Kot grob.

TULPENHEIM: Ne želim, da bi se stvar razvedela.

MONKOF: Bog obvaruj! Mestni gospodje bi grdo gledali!

TULPENHEIM: Kaj bi še lahko naredil? Drugače je ni mogoče dobiti. Vse sem ji že ponujal, obljubil in jo prepričeval z lepimi besedami, vendar se ji ni mogoče približati.

MONKOF: Če ne gre drugače, sila kola lomi.

TULPENHEIM: Da le moja vdova ničesar ne izve! Ti veš, da sem s tabo vred revež. Če jo dobim, bova obogatela, razumeš?

MONKOF: Prav imaš. Drugače si ne bi nakopala takšnih težav. Poglej, Glažek!

ŠESTI PRIZOR

Tulpenheim, Monkof, Glažek

GLAŽEK: Sluga pokorni!

TULPENHEIM: Dober večer, Glažek!

GLAŽEK: Dušo sem si privezal s poličem vina, zdaj sem vama na voljo.

MICKA: Ali nisi utopil vesti?

GLAŽEK: Ljubček, vest in pravo ne gresta nič kaj skupaj.

TULPENHEIM: Potem se bomo pa mi trije ujeli.

GLAŽEK: Posebna čast.

TULPENHEIM: Ali že vse veš?

GLAŽEK: Vem, ljubček. Monkof mi je vse razložil. Prosim vaju, da me ne kličeta po imenu, ko bo kdo zraven. Jaz že vem, zakaj. Vsak ima svoje sovražnike. Ljubljanski gospodje mi mojo učenost kar malo zavidajo, razumeta?

TULPENHEIM: Nič se ne boj! Tišina, nekdo prihaja! Monkof, ti se skrij v tej ulici, Glažek, ti pa v pšenico! Ne bi bilo dobro, če bi nas našli skupaj.

GLAŽEK: Ojoj, moja lasulja!

TULPENHEIM: Jo boš že uredil.

MICKA in GLAŽEK: (odideta vsak na svojo stran)

SEDMI PRIZOR

Tulpenheim

TULPENHEIM: Dekle, še malo, pa boš v mojih pesteh. Obljubil sem ji, da bom prišel ob osmih. Zdaj je že skoraj devet. Nič kaj prijetno mi ni pri srcu. Če Šternfeldovka izve, je moja stvar končana. Vrag bo vzel bogato vdovo in še Micko povrhu. Njo bi že pozabil, bogate vdove pa se ne pobirajo na cesti.

OSMI PRIZOR

Micka, Tulpenheim

TULPENHEIM: Micka, Micka!

MICKA: Schönheim!

TULPENHEIM: Ljubezniva Micka!

MICKA: Ali so že vsi prišli?

TULPENHEIM: Vsi, ljubica!

MICKA: Čez uro se vsi zberite pri ograji, jaz pa vas bom spustila na vrt, ko bo oče že spal.

TULPENHEIM: Oh, Micka! Kako težko bom dočakal to srečno uro! Srce mi bo zgorelo od prevelike želje!

MICKA: Ali me res tako močno ljubiš?

TULPENHEIM: Še znorel bom od ljubezni!

MICKA: Ti si zanesljivo zapeljeval ljubljanska dekleta!

TULPENHEIM: Jaz? Naj se spremenim v kamen, če sem imel rad katero drugo razen tebe!

MICKA: Nikar se ne zaklinjaj! Škoda bi bila, če bi tak lep gospod postal kamen. Ali je tvoj stric že umrl?

TULPENHEIM: Ne bo več dolgo živel. Ima že šest zdravnikov okoli sebe.

MICKA: Tišina, oče me kliče. Se vidiva čez uro, Schönheim!

TULPENHEIM: Bog te obvaruj, angelček!

DEVETI PRIZOR

Monkof, Tulpenheim

MONKOF: Bratec, če ne boš nehal vzdihovati, bom odšel domov!

TULPENHEIM: Ne bodi neumen! Ti si naredil veliko zmedo. Govoril sem z dekletom; čez eno uro moramo biti pri ograji.

MONKOF: Mene tako zebe, da se ves tresem. Nisem navajen na ponočevanje. Ušš, kakšen veter veje od Kamnika!

TULPENHEIM: Sram te naj bo! Obnašaš se, kot bi bil star osemdeset let! Ko se vasuje, se ne gleda na vreme, če tudi ti beseda zmrzuje v ustih! Če je zunaj mraz, je znotraj vročina!

MONKOF: Prav imaš! Ampak zamenjajva vloži!

TULPENHEIM: Pozabi, bratec!

DESETI PRIZOR

Glažek, Tulpenheim, Monkof

GLAŽEK: Ne zamerita, mogoče sem prišel prezgodaj. Zlezel sem v pšenico, kot sta mi ukazala. Kmalu sem zašlišal štiri fante z gorjačami, ki niso imeli dobrih namenov.

TULPENHEIM: Korajža velja!

GLAŽEK: Ne bi jim smeli zaupati.

MONKOF: Ušš! (hodi gor in dol) Te kaj zebe, Glažek?

GLAŽEK: Malo, malo.

MONKOF: Samo malo? Potem mi daj plašč!

GLAŽEK: Za božjo voljo, prosim, nikar! Moja suknja je zadaj ...

MONKOF: (na silo mu vzame plašč in se poskuša zaviti vanj. Ugotovi, da suknja nima zadnjega dela) Kakšna suknja je to?

VSI: (se smejejo)

GLAŽEK: Dobil sem jo po pokojnem, ki je bankrotiral. Iz zadnjega dela sem si naredil hlače.

MONKOF: Ti, gospod doktor, si si naredil hlače?

GLAŽEK: Zakaj pa ne? Pomisli, kako je vse drago. Vino je že po pet krajcarjev. V teh časih se učenost ne izplača.

TULPENHEIM: Tišina, ne povzročajta hrupa! Za eno uro se moramo odmakniti od hiše.

GLAŽEK: Jaz si bom še malo privezal dušo, če ne zameriš.

TULPENHEIM: Da le ne boš zamudi!

GLAŽEK: Ne boj se, uro imam v glavi! (grejo)

ENAJSTI PRIZOR

Anže

ANŽE: Kaj neki iščejo tukaj te ljubljanske srajce? Mogoče hočejo vasovati pri moji Micki. Kako bi jih okopal! Ni čudno, da je dekle začela govoriti v primerah. To mi ne gre v glavo. Ko je kje kaj dobrega, se pojavijo Ljubljanci! (gre v hišo)

Zastor

DRUGO DEJANJE

Spalnica v županovi hiši

PRVI PRIZOR

Jaka, Micka (jokajoče)

JAKA: Kaj si le mislila, da si se hotela naskrivaj poročiti? Tako razžaliti svojega očeta! Ali sem te kdaj silil v poroko z Anžetom? No, Micka, nikar ne jokaj. Saj ti le govorim. Sem ti že odpustil. Ti si vendar moja Micka. Žal bi mi bilo, če bi tako zabredla. A vendar te ne bi mogel sovražiti. (zajoka) No, Micka, obriši solze, da te Anže ne bo videl takšne!

MICKA: Nihče mi ni povedal, da je tak goljuf!

JAKA: Ali nisi vedela, da gopoda nas kmete le vleče za nos?

MICKA: Tako se mi je prilizoval. Tako lepe stvari mi ji pravil!

JAKA: Taki so ti gospodje! Sladki kot med, a brezsrčni! Ko mi kdo reče: "Jaka, ti si mož, imaš najlepše žito in najboljše vino," si mislim, da laže, in mu ne zaupam več. Pustiva to. Zagodli mu jo bomo, da nas bo še dolgo pomnil! Tako lepo vdovo ima, pa vendar zalezuje še druga dekleta! Z veseljem bi vse tri okopal! Zakaj Anžeta toliko časa ni? Saj boš prijazna z njim, ko pride, a ne, Micka?

MICKA: Seveda bom! Sedaj vidim, da me iz srca ljubi!

JAKA: Če je to res, bom živel deset let dlje!

DRUGI PRIZOR

Anže, Micka, Jaka

ANŽE: (se po gosposko, a nerodno priklanja) Lepa si kot roža, dolga kot smreka, brhka kot hrast, v tvojih tatinskih očeh pa sedi fant, ki vame strelja. No, kako ti je to všeč?

MICKA: Ljubi Anže, pusti te norčije! Nikar me še ti ne jezi!

ANŽE: Kako, saj še ni dolgo, ko ti je to ugajalo!

JAKA: Anže, ne bodi siten. Kar se je zgodilo, se je zgodilo. Ne jezi je zdaj še ti!

ANŽE: Ne boj se. (Micki) Kajne Micka, saj nisi huda?

MICKA: Če hočeš, da bom prijazna s tabo, mi nikar ne očitaj!

ANŽE: Saj nisem tako hudo mislil. Ti je všeč moja obleka?

MICKA: Stran jo vrzi! Kmečka je lepša! Takšnega te ne morem gledati!

ANŽE: Res, Micka? Tega ne verjamem!

MICKA: Tudi klobuk mi ni všeč. Obdrži svoj star klobuk.

ANŽE: Saj hočeš imeti gospoda, kajne?

JAKA: Anže, utihni že!

ANŽE: No, potem pa ne bom nioč več rekel. (zase) Ta presneta gospoda mi ne gre iz glave!

JAKA: Svetujem ti, da molčiš, drugače ti ne dam dekleta! Saj je na vasi še nekaj lepih fantov! Ni se ti treba napihovati. Bodi pameten, Anže. Obnašaj se kot mož! Saj veš, kaj moraš storiti. Z gospo sva ti že povedala. Ne bodi grob z njimi, ko pridejo!

ANŽE: To kar meni prepusti, oče!

JAKA: Takoj bo mu žal, ko bo uvidel, da si mu pred nosom speljal dekle!

ANŽE: Ha, ha! To bo debelo gledal!

JAKA: Pazi, da se ne boš zagovoril. Pomagaj mi nesti mizo na vrt. (Micki) Ti pa prinesi dve steklenici vina.

ANŽE: Ali naj grem s tabo, če se bojiš?

MICKA: Ne bojim se! Kar tukaj ostani, kmalu bom nazaj!

ANŽE: (potiho, da ga Jaka ne sliši) Da te ne bo srečal kakšen gosposki duh!

JAKA: (postavlja stole okoli mize) Tukaj bo sedel notar, tukaj jaz, tukaj Anže, tukaj Micka, narobe, Micka mora sedeti med mano in Anžetom, tukaj bo ena priča in tam druga. Tako. (na mizo položi papir, peresa,...) Anže, poglej skozi okno, ali so že pri ograji in mi pridi povedat!

ANŽE: Takoj!

MICKA: (prinese vino)

JAKA: Sem ga postavil, Micka! Steklenica mora biti zraven mene. Dekle, bodi korajžna! Gospodje bodo zelo začudeni, ko nas bodo zagledali, ha, ha!

TRETJI PRIZOR

Šternfeldovka, Micka, Jaka

ŠTERNFELDOVKA: Je že vse pripravljeno? Zdaj bodo prišli.

JAKA: Kot si naročila, gospa. Bog ti bo povrnil, ker si mojo hči obvarovala pred nevarnostjo.

ŠTERNFELDOVKA: Ne zahvaljuj se, največ sem storila zase. Rešila se bom malopridneža, ki bi me onesrečil. (Micki) Pred tabo bo spet skušnjava. Ali mu upaš stopiti pred oči? Ali te srce ne bo zapeljalo?

MICKA: Obljubim, da ne. Tako me je razžalil, da mu nikole ne bom odpustila.

ŠTERNFELDOVKA: Bojim se, da bi nam kaj ne pokvarila?

MICKA: Zanesljivo ne, plemenita gospa!

JAKA: Jamčim za svojo hči!

ŠTERNFELDOVKA: Skrila se bom. Ko bo treba, se bom prikazala.

JAKA: Mi mu bomo tako zagodli, da ga bo minila vsa ljubezen.

ČETRTI PRIZOR

Anže, Jaka, Micka

ANŽE: Hi, hi, hi!

JAKA: Kaj se smejiš?

ANŽE: Ha, ha, ha!

JAKA: Daj povej mi no, Anže.

ANŽE: To so prave šeme, ha.

JAKA: Si jih videl?

ANŽE: Videl im slišal, ha, en (Micki), mislim, da je ravno tvoj ženin, hodi pri ograji v krogu, kot da bi ga sršeni pikali in vzdihuje: "Micka, Micka, ali si ti, Micka?" Drugi se jezi, preklinja Micko, mraz, ljubezen in v pest piha: "Ušš, ušš!" in poskakuje, kot bi ga pikali komarji.

JAKA: Ha, ha. In notar?

ANŽE: Sedi na kamnu, kot bi bil privezan. Ob sebi ima polič vina, ki ga pije kozarec za kozarcem.

JAKA: Micka, pojdi sedaj ponje!

MICKA: Že grem.

JAKA: Bodi resna, da ne bodo kaj zasumili.

MICKA: Nič se ne bojta, to je moja skrb.

PETI PRIZOR

Anže, Jaka

JAKA: Sediva za mizo!

ANŽE: Zelo smešno bo, ha, ha!

JAKA: Le mene pusti govoriti! Razumeš, Anže?

ANŽE: Že prav, oče!

JAKA: Ne vmešavaj se v pogovor!

ANŽE: Niti besede ne bom rekel.

JAKA: Spij kozarec vina za pogum!

ANŽE: Ali meniš, da ga nimam?

JAKA: Vem, ampak vseeno. Ne zna se vsak družiti z gospodo in notarji. Če si prijazen z njimi, ali jim kaj prineseš, so prijazni in ponižni, in ti teče jezik kot namazan, ko pa si v težavah, te stisnejo in mučijo, da ti zastane beseda.

ANŽE: Res je. Nedavno me je notar v graščini strašil z dajatvami. Povedal sem, kar sem vedel, potem pa sem molčal in držal figo v žepu.

JAKA: Tiho! Zdaj prihajajo.

ŠESTI PRIZOR

Tulpenheim, Monkof, Glažek, Micka, Anže, Jaka

MICKA: Le vstopite!

TULPENHEIM: Ampak nekdo je v sobi.

MONKOF: Dva kmečka.

MICKA: Kar naprej, saj moj oče vse ve!

JAKA: Le noter gospodje, le noter! Počutite se, kot doma. Veseli me, da gostim takšne gospode.

TULPENHEIM:(Micki) A res vse ve?

MICKA: Natanko vse.

TULPENHEIM: (s strahom) Ne zamerite, oče.

MONKOF: Dober večer.

GLAŽEK: (Tulpenhemu) Ali ve?

TULPENHEIM: Zdi se mi.

GLAŽEK: Oče župan, pozdravljeni!

JAKA: Sedite, plemeniti gospodje. Ne zameriti, da ste našli takšen nered.

ANŽE: Tako je na kmetih.

JAKA: To je prevelika čast zame. Ne vem, kako sem jo zaslužil.

TULPENHEIM: (Monkofu) Ne vem, pri čem smo.

MICKA: (Tulpenheimu) Bodi pogumen. Stari bo vesel, ko bo dekle odšlo.

TULPENHEIM: Že dolgo sem želel spoznati očeta te lepe deklice.

JAKA: Naj gredo.

TULPENHEIM: Si mož, ki mu ni enakega v kranjski deželi!

JAKA: Kaj ne poveš!

MONKOF: Takšne punčke, kot je vaša Micka, ni mogoče najti nikjer na svetu.

JAKA: Pa ne, da se norčujete?

GLAŽEK: Ona je rožica! Ona je cvet! Ona je kraljica žensk!

JAKA: Dekle, šele zdaj vem, kaj imam! Ne zamerite, plemeniti gospodje, predlagam, da najprej opravimo z zaroko. Gospod notar, ti sedi tja. Micka, ti pa k meni.

TULPENHEIM: Jaz pa k Micki!

ANŽE: (ga odrine) Tukaj bom sedel jaz!

JAKA: Tukaj Anže. (Tulpenheimu) Vidva, plemenita gospoda, pa na drugi strani.

Vsi: (sedejo)

JAKA: (nalije vino; Glažku) Midva bova najprej trčila, kajne? Jamčim vam, da je vino dobro. Sam sem ga pripeljal iz Vipave.

GLAŽEK: Ljubček, rad verjamem! (spijs) Še en kozarček, prosim, da se ne bo roka tresla!

JAKA: Me veseli, da vam je všeč. No, gospodje, na zdravje neveste!

TULPENHEIM: Iz srca rad.

MONKOF: Z veseljem.

JAKA: Vsi hkrati in do dna!

GLAŽEK: Tudi jaz sem zraven.

VSI: Na zdravje Micke! (pijejo)

GLAŽEK: Še eno zdravico.

JAKA: Ženinovo, kajne? (nalije) Jaz bom prvi, potem pa vsi za mano. Hoj! Na zdravje Anžeta!

TULPENHEIM, MONKOF, GLAŽEK: (se čudijo) Anžeta?

JAKA: Le pijte! A vam ne diši?

ANŽE: Ali vas mogoče boli glava?

TULPENHEIM: Bom že, bom že. (zase) To mi ni všeč.

MONKOF: Danes sem preveč kosil. (zase) Da bi le bil zunaj!

GLAŽEK: Škoda bi bilo, če bi se vino ogrelo. Na zdravje Anžeta! (pije)

JAKA: Gospod notar, sedaj sestavi ženitno pismo.

ANŽE: Pa hitro! Gospoda bi rada odšla domov. Vidiš, Micka, kako žalostno gledata! Pojdi ju malo potolažit!

MICKA: Kaj vama manjka? Danes, ko je moja zaroka, bodita dobre volje!

TULPENHEIM:(skriva jezo) O, saj sem dobre volje! (zase) Da bi te zlodej!

MONKOF: Znočilo se je že. Mislim, da bi lahko nadaljevali jutri. Lahko se nam še kaj zgodi. Noč ima svojo moč.

TULPENHEIM: Prav imaš, bratec. Jutri bomo spet prišli!

ANŽE: Kar brez strahu, vam bomo že svetili.

GLAŽEK: (županu) Oče, bolje bi bilo, če bi pisanje ženitnega pisma nadaljevali jutri. Ljubček, ponoči se težko piše. Nekaterim se pri luči vse meša pred očmi. (Monkofu in Tulpenheimu) Spijmo še vsak kozarec in se poskusimo drug za drugim izmuzniti.

JAKA: Plemeniti gospodje, sem le kmet, ampak za norca se ne pustim imeti. Zaroka mora biti končana še danes!

ANŽE: Obljubim, da nas ne boste imeli za norca. Gospod notar, piši, ali pa te okopam!

GLAŽEK: Kaj, jaz okopan? (zase) Tiho bodi, Glažek! S kmečkimi fanti ni dobro norce briti.

JAKA: Anže, bodi pameten! Ne smeš razžaliti gospodov, ki bodo tvoje priče.

TULPENHEIM, MONKOF, GLAŽEK: Priče?

JAKA: Mislim, da, sicer ne vem, zakaj ste me obiskali. Gospod notar, ali nisi zato prišel, da boš sestavil ženitno pismo za mojo hči?

GLAŽEK: To je že res.

JAKA: Zakaj botem odlašáš?

GLAŽEK: Ne zamerite, očka. Zdi se mi, da smo se zmotili pri ženinovem imenu.

ANŽE: Kaj, pri mojem imenu ste se zmotili?

GLAŽEK: Torej si ti ženin in bodoči Mickin zakonski mož? Hm, hm, *ut censeo stulti habemur*.

TULPENHEIM: (zase) Opravil sem!

MONKOF: Kaj bi dal, da ne bi bil tukaj!

TULPENHEIM: Ne vzdržim več tukaj!

GLAŽEK: Zdaj šele razumem. Hm, hm, bolje bo držati z županom. Vaše ime, oče župan?

JAKA: Jaka Zanetovec.

GLAŽEK: (piše) In ženinovo ime?

ANŽE: Anže Hudoba.

GLAŽEK: To je grozno ime! (Jaku) Kaj mislite dati svoji hčeri?

JAKA: Ne preveč. Saj veste, revščina je na kmetih. Dal ji bom devetsto goldinarjev, enega vola, dve kravi in štiri svinje. Po moji smrti pa bo vse premoženje njeno.

GLAŽEK: In kaj ji doda Anže Hudoba?

ANŽE: Drugih devetsto. Kar bova pa pridelala, bo pripadalo obema, kajne, Micka?

MICKA: To se ve, da.

GLAŽEK: Anže Hudoba in Micka Zanetovka se bosta najprej tukaj podpisala.

ANŽE: Z Micko ne znava pisati.

GLAŽEK: Vajini imeni bom zapisal jaz, vidva pa bosta zraven naredila križe.

ANŽE in MICKA: (naredita križ, Glažek ju drži za roko)

GLAŽEK: Zdaj pa ti, oče!

JAKA: Že prav (Glažku) Mene ni treba držati za roko, saj sem že bolj navajen. (naredi križ) Zdaj pa priči. (Tulpenheimu) Najprej ti, plemeniti gospod!

TULPENHEIM: Jaz? Saj bom. Roka mi je zaspala. (z jezo prime pero in nič kaj mu ne gre od rok)

MONKOF: Mene je zagrabil krč.

SEDMI PRIZOR

Vsi

ŠTERNFELDOVKA: Tako je prav, gospoda moja! Vi sklepate zaroke, mene bo pa doma konec od dolčasa.

TULPENHEIM: (se sramuje) Milostna gospa! Tako se je zgodilo. Jaz nisem mislil, jaz ne vem.

MONKOF: Zdaj bo pravi zlodej!

ŠTERNFELDOVKA: Ti se čudiš, Tulpenheim! Ali nisi mislil, da bom prišla za tabo? Saj veš, da ne morem živeti brez tebe.

TULPENHEIM:(ves zmeden) Milostna gospa, tvoja dobrot.

MONKOF: Nikoli več se nem podal v takšne zmešnjave.

ŠTERNFELDOVKA: Vesel bodi, gospod Schönheim! Vidiš, kako je punčka vesela! (pokaže Anžeta)
 Njen ženin, kajne?
 ANŽE: Ja, milostna gospa.
 ŠTERNFELDOVKA: No, ste že končali?
 JAKA: Ne še. Ta dva gospoda nočeta podpisati.
 ANŽE: Enemu je zaspala roka, drugega pa je zagrabil krč.
 ŠTERNFELDOVKA: Kaj se branita. Prosim vaju, že zaradi mene podpišita.
 TULPENHEIM: Od jeze in sramote me bo konec. (podpiše)
 ŠTERNFELDOVKA: In ti, Monkof?
 MONKOF: Že pišem. (podpiše) Od jeze ne vem, kaj delam.
 ANŽE: Krč je že popustil.
 ŠTERNFELDOVKA: Zdaj pa bosta moja gospoda prispevala za Mickino doto, kajne?
 TULPENHEIM: Res je. Kot ukažeš, milostljiva gospa. Izvolite. (mošnjo položi na mizo)
 ŠTERNFELDOVKA: To je za nevesto. Vidiš, Micka, to je k doti dodal ta gospod. Kaj pa ti, Monkof?
 MONKOF: Še to mi je manjkalo! (zase) Ta ženska je hudičeva! Tukaj! (vrže mošnjo na mizo)
 ANŽE: Najlepša hvala.
 ŠTERNFELDOVKA: (Micki) Tudi jaz ti moram nekaj dati. (s prsta sname prstan in ji ga da) To je zlat prstan, vidiš, kako se sveti? (Tulpenheimu) Povej, ali je pravi!
 TULPENHEIM: Moj prstan. (se udari po čelu)
 MICKA: Do konca življenja mi bo v čast.
 ŠTERNFELDOVKA: Anže še tebi enega. No, lepi Schönheim! (Tulpenheimu) Vidiš, to je tisti prstan, s katerim sem ti obljubila zvestobo, a ti je tako malo pomenil. (da prstan Anžetu)
 TULPENHEIM: Oh!
 ŠTERNFELDOVKA: Spodobi se, da zdaj nazdravimo ženinu in nevesti.
 GLAŽEK: Na zdravje ženina in neveste! (pije)
 TULPENHEIM: Na zdravje! (pije in jezno postavi kozarec na mizo)
 MONKOF:(zase) Da bi krepnil!
 JAKA: (nalije) Plemenita gospa, ne zameri. Bog naj ti da vso srečo. Anže, Micka, pijta še vidva!
 ANŽE, MICKA, GLAŽEK: Na zdravje, plemenita gospa!
 ŠTERNFELDOVKA: Lepa hvala. Ljubi moji ljudje, Bog vas obvaruj! Pojdimo domov, pozno je že.
 Gospod Glažek, jutri se vidiva, razumeš?
 GLAŽEK: (zase) Jojmene, pozna me! Kaj bo?
 ŠTERNFELDOVKA: Nikar se ne boj. Sestavili bomo ženitno pismo - z gospodom Schönheimom.
 (pokaže na Tulpenheima, kot bi se norčevala)
 TULPENHEIM: Milostljiva gospa! (hoče pasti na kolena)
 ŠTERNFELDOVKA: Ne igray komedije! Poberi se! Midva sva se razšla!
 TULPENHEIM: Ampak - moj stric.
 ŠTERNFELDOVKA: Vse bo zvedel. Lahko noč, oče župan. Micka, lahko noč! Dobro se imejte.
 Sporočite mi, ko bo poroka. (grede)
 ANŽE, JAKA, MICKA: (jo spremijo) Če si lahko drznemo, srečno pot domov! Bog povrni! Bog te obvaruj!
 JAKA: (Tulpenheimu in Monkofu) Vidva pa nikoli ne pozabita županove Micke!
 ANŽE: In Anžeta!
 VSI: Lahko noč, lahko noč!
 GLAŽEK: (steče k mizi in skrije pod plašč steklenico) Škoda bi bilo, če bi še ostala kakšna kapljica.
 (steče)

Konec